СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIV. Ч. 137. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 21-го ЛИПНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 21, 1987 No. 137. VOL. XCIV.

У Канаді відзначено М. Горбаля

М. Горбаль

Торонто. — Канадський відділ Міжнародного ПЕН Клюбу наділив відомого борця і члена Української Гельсінкської Групи (УГГ) почесним членством. Це велике відзначення було наділене Миколі Горбалеві за його визначну поетичну діяльність і невгнуту поставу в обороні людських прав ,що він засвідчив в обличчі жорстокого переслідування.

У висліді свого рішення ПЕН Клюб буде відтепер опікуватися Миколою Горбалем, як це він робив у випадку Данила Шумука, коли його прийняли в члени згаданого клюбу.

Микола Горбаль народився в 1941 році в селі Воловець Горлицького повіту на Лемківщині. Учитель, композитор, поет М. Горбаль жив в Борщеві Тернопільської области. Навчався на заочному відділенні Івано-Франківського педагогічного інституту. До 1971 року працював учителем естетики в Борщівському технікумі механізації сільського господарства.

Відбув 5 років ув'язнення у 1971-1976 роках і два роки заслання (1976-1978), звинувачений за статтею 62-1 КК УССР. Після звільнення жив у Києві, але 23-го жовтня 1979 року знову арештований, цим разом під зфабрикованим замітом спроби гвалту і в січні 1980 року був засуджений на 5 років таборів суворого режиму.

23-го жовтня 1984 року під час перебування в таборі був „переарештований" і знову засуджений на 8 років табору особливого режиму і 3 роки заслання.

Під сучасну пору М. Горбаль перебуває у відомому із своєї жорстокости „таборі смерти" Ч. 36-1 в Пермі.

В Бостоні відзначать Тиждень Поневолених Націй

Бостон (І.Дідюк). — Комітет Поневолених Націй та Український Конгресовий Комітет, Відділ в Бостоні, влаштовують маніфестацію з нагоди Тижня Поневолених Націй ,що відбудеться в четвер, 23-го липня ц.р., початок о годині 6-ій вечора в Самуел Адамс Парку, коло Фенюіл Голл. Губернатор Массачусеттс та мейор Бостону проголосили тиждень від 19-го до 25-го липня ц.р. Тижднем Поневолених Націй в Массачусеттс та в Бостоні.

В маніфестаційну програму будуть входити: молитва, промови, також будуть привіти від Стейтових і місьских представників, а головну промову виголосить Арістідіс Ланберґс, президент Амеркиансько-латвійської ассоціяції.

Посвятили місце для пам'ятника Т. Шевченкові у Трою

Трой у стейті Ню Йорк — це найстарший український осередок біля Олбані, столиці цього стейту. Перші українські поселенці прибули сюди понад 100 років тому. У 1892 році прибув до Трою перший український католицький священик у ЗСА о. Іван Волянський. Він відправив тут першу українську Службу Божу, заложив Братство св. Миколая, що зорганізувало в 1897 році першу українську католицьку парафію, закупило дерев'яну церкву, першу в цій околиці. В березні 1898 року відбувся у Трою перший концерт у честь Т. Шевченка.

У Трою жив і працював і тут похований Сем Вілсон, відомий як „Дядько Сем", що уособлює Америку. „Анкел Сем Комітет" щороку, в роковини його смерти, уладжує на цвинтарі, біля його могили, відправу і програму. Відділ УККА у Трою, що є членом цього Комітету, зложив 100 дол. на побудову „Дядькові Семові" нового пам'ятника.

Один з найстарших наших громадян, уроджених у Трою, Михайло Сушко, довголітній член цього Комітету, довідався, що Міська Рада плянує дати назви деяким площам. В серпні 1986 року, під час відзначування роковин смерти „Дядька Сема" Василь Боднар, голова Об'єднання Українських Ветеранів Олбанської Округи, запропонував директорові Адміністрації Міської Ради Стефанові Дворському, щоб одній площі у Трою надати назву ім. Тараса Шевченка. Цей міський діяч, Ст. Дворський, радо прийняв пропозицію і, після нашої відповідної акції, Міська Рада Трою на засіданні 8-го січня 1987 року, прийняла постанову — назвати площу на розі 3-ої і 4-ої вулиць іменем Тараса Шевченка, і дати дозвіл побудувати там пам'ятник українському поетові.

Створено Український громадський комітет для побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Трою: голова — Василь Боднар; заступники голови — Христина Колодій-Чеслі і Михайло Сушко. Пам'ятникова комісія: о. Володимир Пашко, парафія УЛПЦ св. Миколая; о. Олександер Богун-Кенез, Парафія УКЦ Покрови Пресвятої Богородиці; інж. Михайло Герець і Василь Коцур. Програмова комісія: Василь Боднар, Володимир Літинський, Дмитро Хорват і Олена Коцур. Фінансова комісія: Михайло Барна, мол. і Варвара Яцевич. Пресова служба: Іван Дурбак і Дарія Спяк.

Інж. Михайло Герець виготовив плян пам'ятника, що повинен бути поставлений у 1988 році. На площі буде стовп з українським і американським прапорами. Комітет приступив до збірки грошей і сподівається загальної підтримки.

Дня 15-го березня 1987 року відбулося урочисте посвячення площі ім. Т. Шевченка. Після відспівання американського гимну, Христина Колодій-Чеслі мала вступне слово англій-

(Закінчення на стор. 3)

ФЕСТИВАЛЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Тут в п'ятницю, 24-го липня ц.р., о год. 8-ій вечора в Амфітеатрі, Робин Гуд Делл, Іст-Ридж авеню, при 33-ій і Доуфин вулицях, у Фейрмонт парку відбудеться Український Фестиваль музики, співу й танцю „Гомін України". Фестиваль присвячений 200-літтю Конституції Америки та 1000-літтю Християнства в Україні.

В програмі беруть участь: Андрій Добрянський, бас-баритон, Лариса Магун-Гурин, сопрано, жіночий співочий ансамбль „Намисто" мистецький керівник Петро Круль, Сандра Лютерс, акомпаньямент, та український танцювальний ансамбль „Сизокрилі", мистецький керівник Рома Прийма-Богачевська.

Вступ на концерт безкоштовний.

ІЄРАРХІЯ УКЦЕРКВИ СХВАЛИЛА ВІДЗНАКУ І ГИМН ТИСЯЧОЛІТТЯ

Рим. — Офіційну відзнаку і гимн для відзначування святкувань Тисячоліття Християнства в Україні схвалила Президія Синоду Ієрархії Української Католицької Церкви. Це сталося на засіданні в Римі 19-го травня ц.р. Президія вибрала офіційну емблему роботи артистки Христини Дохват. На цьому ж самому засіданні схвалено прийняти офіційний гимн, слова написав о. Севастіян Сабол , ЧСВВ (Зореслав), а музику скомпонував проф. Мирон Федорів з Філядельфії.

Емблема є округла, двокольорова: золота і блакитна. Осередком емблеми є хрест, офіційний символ Християнства. В центрі хреста є евхаристійний Агнець з ініціялами „ІС ХС НІ КА", що означає „Ісус Христос Переможець". Вдолині хреста є українська державна емблема — тризуб. Тризуб і долішня частина хреста покриті хвилями, що зображують воду, яка символізує хрищення України. Зліва хреста є дата 988, а справа 1988. Емблема окружена колом у формі печатки. З лівої сторони є напис українською мовою, „1000-ліття хрищення України", а з правої сторони напис латинською мовою, „Sacrum Rus'—Ucrainae Millennium". Хрест, евхарестійний Агнець, тризуб і дати 988-1988 є золотої краски. Тло і зображення водних хвиль та написи в колесі є блакитні.

Президія Синоду рекомендує, щоб усі українські католицькі церкви, інституції й організації прийняли цей символ та вживали у всіх відзначеннях і святкуваннях Ювілею Тисячоліт-

(Закінчення на стор. 3)

2,000 МОЛОДИХ КАЗАХІВ ПОКАРАНО ЗА НАЦІОНАЛІЗМ

Москва. — Як інформує агентство Ройтерса з Москви наслідком неспокоїв, що були в місяці грудні минулого року в Казахстані і його столиці Алма-Аті покарано понад 2,000 молодих казахів.

На підставі даних в „Комсомольскі Правді" 787 молодих совєтських горожан усунено з комсомолу, а 1,138 покарано в інший спосіб. Також усунено 271 студентів зі шкіл, як інший спосіб покарання.

Усіх їх оскаржують за націоналізм у приступі якого ці молоді люди впродовж двох днів демонстрували на вулицях Алма-Ати, підпалювали авта, нищили дерева, грабували і атакували поліціянтів. У демонстраціях загинув один поліціянт і один студент, а понад 200 осіб було поранених.

За інформаціями агентства Ройтерса минулого місяця засуджено студента архітектури в Алма-Аті на кару смерти за вбивство поліціянта, а чотирьох осіб засуджено на примусові роботи.

Також Ройтерс повідомляє, що в останньому числі „Туркменської Іскри" щоденника, що є офіціозом Туркменської комуністичної партії появилася критична стаття на тему браку охоти молодих людей йти до військової служби. Газета вважає, що формалістика і брак плянування відбирає охоту до військової служби і викликає серед туркменської молоді пацифістичні сантименти, які в останньому році були причиною зменшення числа рекрутів.

Напруження поміж Францією і Іраном зростає

Париж. Рішення французького уряду зірвати дипломатичні зв'язки з Іраном тому, що один із перекладачів амбасади заховався в будинку амбасади, коли за ним шукала поліція у зв'язку із бомбовими нападами минулого року у Парижі, викликало сильне напруження поміж обидвома державами. Іранський уряд посуджує тепер французьких членів амбасади в Теграні у шпигунстві, а доля п'ятьох французів, що є закладниками про-іранських груп у Ливані викликує тепер ще більшу журбу.

Хоча перекладач Вагіл Ґорджі не є справжнім членом дипломатичної служби, французький уряд не має можливости дістати його коли він перебуває на невтральному місці, а іранські дипломати не хочуть його видати.

У зв'язку зі зірванням дипломатичних зв'язків, Франція негайно впровадила гострі засоби безпеки тим більше, що зі сторони Ірану ідуть раз-у-раз погрози щодо французьких громадян в Ірані, як і взагалі щодо інших дипломатів, що перебувають в Ірані та Ливані. Одною із найбільших турбот Франції є безпека 500 французьких військовиків, що стаціоновані в Ливані, як частина мирової служби Об'єднаних Націй.

Побоюються також, що у Франції можуть знову відновитися такі бомбові напади, як були минулого року літом.

Французький уряд висловив надію, що із зірванням дипломатичних зв'язків всі іранські дипломати виїдуть з Парижу до Ірану, за вийнятком саме В. Ґорджі, якого хоче переслухати французька поліція і затримати під арештом до часу розправи за бомбові атаки в Парижі, у яких загинуло 13 осіб.

Вістки із Теграну подають, що іранські власті покликали на переслухання французького консула Жан-Пола Торрі у підозрінні шпигунства, торгівлі наркотиками і античними речами, але він не це переслухання не явився.

ДЕМОКРАТИ ДАЛІ НАПАДАЮТЬ НА О. НОРТА

Клівленд. Тут відбулася публічна зустріч претендентів на пост президента у виборах 1988 року від Демократичної партії. Їх виступи носили різко антиреґенівський і антиреспубліканський характер. Претенденти особливо старалися принизити враження, викликане виступами підполковника Олівера Норта перед об'єднаною комісією Конґресу в справі розслідування афери Іран-контра.

„Оллі Норт пропустив через машину для знищування документів американську Конституцію", заявив під апльодисменти зібраних конґресмен-демократ Ричард Ґепгард.

Схвальними викриками лібералів було зустрінуте і висловлювання сенатора Пола Саймона, який заявив, що підполковник Норт не є героєм. Раніше подібне висловлювання Саймона, зроблене в Індіяні, викликало вибух незадоволення.

Відповідаючи на запитання про величезну підтримку, яку здобув Норт серед американців, губернатор Массачусетсу Майкл Дукакіс навів як приклад безславний кінець сенатора-демократа Джозефа МекКарті. „Наша політична система забезпечує в кінцевому підсумку перемогу справедливости", сказав Дукакіс.

Демократи-претенденти підняли на сміх саму можливість номінації Норта на президентських виборах, однак визнали, що він може перемогти у виборах, особливо в консервативно настроєних районах, таких, наприклад, як південна Каліфорнія.

„Мені тяжко в цьому признатися, але я не виключаю можливости перемоги Норта у виборах до Конґресу таке сильне враження він зробив на американців", сказав Кеті Вік демократ з Луїзіяни.

„Покінчивши" з Нортом і Реґеном, демократи приступили до внутрішньопартійних суперечок. М. Дукакіс обвинуватив Р. Ґепгарда в неджентельментських способах передвиборчої боротьби.

В одному із своїх виступів Ґепгард сказав, що Дукакіс нічим не відрізняється від Роналда Реґена в проведенні політики „перш за все винна Америка", маючи на увазі те, що массачусетський губернатор виступає проти введення торговельних санкцій проти Японії та інших країн.

Прем'єр Греції підхлібюється до М. Ґорбачова

Софія, Болгарія. -- Агентство Ассошіейтед Пресс інформує, що прем'єр-міністер грецького уряду Андреас Папандреу відбув у Софії столиці Болгарії, зустріч з лідером болгарської комуністичної партії Тодором Живковим і перевів з ним, як пізніше повідомили болгарські газети, „довгу і дружню розмову про важніші міжнародні справи".

Першою темою розмови Папандреу з Живковим, яка, відбулася у середу, 15-го липня ц.р., була справа Кипру, до внутрішніх справ якого не повинні вмішуватись, ані греки, ані турки. Живков, як інформують болгарські джерела, підтримував пропозицію Папандреу, щоб перетворити балканський півострів в зону вільну від нуклеарної зброї. Обидва погодились, що, наприклад, торговельні відносини між Софією і Атенами треба поширити, збільшуючи рівночасно число осіб в торговельних місіях в обидвох країнах.

Болгарська газета „Роботніческо Дело" назвала співробітництво між Грецією і Болгарією „взірцем міжнародної співпраці" між країнами з різними політичними системами. Останній раз премєр Греції був в Софії в грудні 1986 року і тоді він підписав договір про греціько-болгарську дружбу, який викликав різку критику інших країн Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), членом якого є Греція.

Більш того, західні пресові агенства і газети повідомили недавно про обмін листами між прем'єром А. Папандреу і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаілом Горбачовим. У листі до Папандреу М. Горбачов підкреслює, що він повністю поділяє бажання більшости народу Греції позбутись чотирьох американських військових баз на грецькій території, за які, до речі, Греція отримує від З'єднаних Стейтів Америки велику економічну і військову допомогу, про що грецький прем'єр не згадував у листі до М. Ґорбачова, ані не інформував про ці справи грецький нарід.

Папандреу заявляє в листі до совєтського лідера, що не зважаючи як буде рішена справа американських баз, договір про бази вигасає в наступному році, ці бази ніколи не будуть використані для ворожих цілей проти третьої країни, в тому числі Совєтського Союзу.

Минулого місяця амбасадор ЗСА до Греції Роберт Кейлі обвинувачував уряд прем'єра А. Папандреу у веденні засекречених розмов з арабською терористичною організацією, а зглядно з Абу Нідалем. Ці переговори мали на меті дати пристановище членам і прихильникам Нідаля.

Тоді Папандреу відкинув категорично обвинувачення ЗСА і зажадав перепрошення від Адміністрації президента Роналда Реґена, погрожуючи закриттям військової бази. Гроші, однак, тобто американські доляри, без яких Греція мусіла б перетворитися на сателіта СССР примусили соціяліста Папандреу змінити свої погрози. Політичні спостерігачі і дипломати кажуть, що найближче майбутнє покаже, чи експерименти грецьких соціялістів з СССР отримають підтримку грецького народу у виборах.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКА КОНСУЛЯРНА делеґація, яка веде тепер в Єрусалимі переговори про евентуальне нав'язання дипломатичних зв'язків Совєтського Союзу із Ізраїлем і має за завдання встановити можливість відкриття першої дипломатичної станиці в тій країні, під час зустрічі з колишніми громадянами СССР роздавала анкети особам, які хотіли б повернутись назад до Совєтського Союзу, або поїхати туди тільки з візитою для відвідин родини і приятелів. Пашпортові справи для таких осіб буде полагоджувати фінляндський консулят, який тимчасово заступає інтереси СССР в Ізраїлі.

У П'ЯТНИЦЮ, 17-ГО ЛИПНЯ ц.р., пізно ввечорі прибула до Вашінґтону Марґарет Тачер, прем'єр-міністер Великобританії, з офіційною візитою. Вона зустрілася з президентом Роналдом Реґеном й іншими членами його кабінету, лідерами обидвох партій в Конґресі. Тачер обговорила у Вашінґтоні дві найважливіші, на її думку, проблеми: ситуацію на Близькому Сході, зокрема у Перській затоці, а також про перспективи американсько-совєтського договору про зменшення нуклеарних ракет середнього засягу і відтягнення їх із Західньої, Середньої і Східньої Европи обидвома надпотугами. З Вашінґтону прем'єр М. Тачер поїхала на Ямайку, щоб там взяти участь у святкуваннях з нагоди 25-их роковин незалежности тієї острівної країни.

ВНОЧІ ІЗ СЕРЕДИ НА ЧЕТВЕР, з 15-го на 16-го липня ц.р, розбився 10 миль від столиці Ель Сальвадору американський військовий гелікоптер. Загинуло шість осіб: два інструктори санітарних частин і чотири військові дорадники. Тільки один американський вояк залишився живим. Він повідомив про випадок американську амбасаду в Сан Сальвадорі, не зважаючи на своє поранення, і на місце випадку виїхали рятівничі групи. Гелікоптер правдоподібно зачепив скалу високої гори у мрячну й дощову погоду.

У ЗВ'ЯЗКУ З АНТИАМЕРИКАНСЬКОЮ кампанією, яку вели на території ЗСА кубинські дипломати, Державний департамент наказав двом дипломатам Куби, Бієнвенідо Аверіно і Врегіліо Льорі, покинути З'єднані Стейти Америки. Вашінґтон і Гавана не вдержують дипломатичних зв'язків між собою, але кубинські дипломати, працюючи в чехо-словацькій амбасаді заступають інтереси Куби в ЗСА.

ЛИВАНСЬКІ ПОЛІЦІЙНІ власті повідомили, що їм вдалося заарештувати механіка, який працював на повітряній ливанській базі Адма, розположеної 17 миль від Бейруту, який, правдоподібно, був виконавцем вбивства прем'єр-міністра Карамі Рашіда, який загинув після розриву військового гелікоптера 1-го червня цього року. Арештований сержант Ібрагім Дагір, мав, згідно з версією поліції, підкласти розривну бомбу до гелікоптера, хоч слідство, яке вже розпочалося в Бейруті, ще не встановило цього. Мусулманські лідери гостро критикували президента Ливану Аміна Ґемаєля, що він, християнин, замало енергійно веде розшуки за вбивцею Карамі. Очевидно, якщо прокуратура докаже вину Дагіра, його чекає кара смерти.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ суд наказав Томасові Джексонові, судді на процесі Майкла Дівера, переводити вибір до лави присяжних прилюдно. Це одноголосне рішення триособового суду опрокинуло попереднє рішення судді переводити цей вибір при закритих дверях з огляду на безпеку майбутніх членів лави присяжних.

НЮЙОРКСЬКА МІСЬКА комісія таксі та лімузин одноголосно одобрила кодекс одягу для водіїв. Постанова, що ввійде в силу за 30 днів, вимагає щоб водії вдягалися в сорочки з ковнірами і рукавами та штани без дір, як також закрите взуття. Непридержання цих мінімальних вимог буде каране 25 дол.

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ з Вашінгтону, Уряд ЗСА у середу, 15-го липня ц.р., відкликав заплянований виставку портретів в Китаю тому, що Китай не погодився на включення портретів ген. Даґласа МкАртура і Ґолди Меір. Чарльз Вік, голова Інформаційного аґентства ЗСА, сказав, що в порозумінні з американським амбасадором до Китаю Вінстоном Лордом та Державним департаментом рішено виставку відкликати з огляду на те, що Америка, не хоче піддатись цензурі мистецьких творів з політичних причин.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ Ассошієйтед Пресс, в місцевості Мінерал у Вірджінії, де знаходиться нуклеарна станція Норт Анна, трісла одна із багатьох тисяч нержавіючих сталевих труб, яка постачає перегріту воду до ґенератора станції. У наслідок того маленька кількість радіоактивности продісталась в атмосферу, одначе члени підприємства та федерального Уряду запевнили, що це не є небезпечним для працівників чи населення.

ЛІ АЛЕКЗАНДЕР, ДЕМОКРАТ, який впродовж 16-ти років був мейором міста Сиракюзи, Н. Й., і який виробив собі славу в країні як речник міст Америки, був в четвер, 16-го липня ц.р., оскаржений за хабарництво в сумі 1.5 міл. дол.

РОЗПРАВА ЗА КРИВОПРИСЯГУ над Майкелом Дівером була відложена щонайменше на три місяці, після того, як його адвокати заявили, що вносять до Верховного Суду відклик проти наказу, щоб переводити вибір лави присяжних прилюдно.

ДЕПАРТАМЕНТ ВІЙСЬКОВО-повітряної фльоти виявив, що існують нові клопоти з виробництвом велетенських „МХ" ядерних ракет. Речники департаменту сказали, що тимчасово припинили виплати Фірмі Мортон Тайокол через незадовільну продукцію ракетних підсилювачів першої фази.

ЯПОНІЯ, ПРИГОЛОМШЕНА негодуванням Америки через продаж заавансованої технології Совєтському Союзові фірмою Тошіба, погодилася на домагання ЗСА, щоби посилити і загострити перевірку експорту таких частин неприязним країнам. У зустрічі секретаря Департаменту торгівлі Малколма Болдриджа з японським міністром торгівлі, узгіднено теж і те, що Японія покличе до судової відповідальности вище названу фірму, встановить контролю та фінансово буде підтримувати Міжнародну групу контролі експортів. Іншими словами, Японія погодилася на всі домагання Уряду ЗСА.

МОСКВА РОЗПОЧАЛА процес висилання жидів із Совєтського Союзу до Ізраїля через Румунію. У кінці минулого тижня в такий спосіб була відправлена родина Марка Непомнящого, який довгими роками настирливо домагався виїзду з СССР, і за це був покараний кількома роками концтабору. Родина Непомящого була першою, яка була вислана до Ізраїля через Румунію. Цей маршрут йому назначили в ОВІР-і, совєтському еміграційному бюрі, і він погодився, щоб, як це він заявив кореспондентамі, встановити прецедент для інших бажаючих покинути СССР.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N J

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N J 07303

Тиждень Поневолених Націй — пригадка для нас

Свобода поневолених комуно-московською імперією чи комунізмом націй є неподільна. Людина або має волю, користується всіма свободами, або її не має. На свободу нації й індивідуальну свободу для людини складаються декілька компонентів. Якщо позбавити людину чи націю будь-якої складової частини, тоді нація і нарід опиняються під впливом гніту поневолювачів, в нашому випадку московських комуністів, які, думаючи категоріями перебудови світу і накинення йому своєї волі, прийняли засаду, що ніщо не повинно стояти цьому на перешкоді.

В ім'я цієї „ідеї визволення людства з капіталістичного поневолення" Москва виморила голодом біля 10 мільйонів українських селен в 1932-33 роках, знищила провідну верству української нації, періодично вбивала провідників нації, в себе в середині імперії і за кордоном, калічила душі молоді, засилала культурних діячів до сибірських ҐУЛаґів, асимілювала і русифікувала українське шкільництво, калічила українську літературу, насміхалася над українською культурою.

Нічого не змінилося і сьогодні. На кремлівському троні засіли тільки нові люди з молодшої, чи радше середньої ґенерації з когорт КҐБ, ненависники ідеї самостійности України й інших поневолених націй, брехуни і лицеміри, переємці традиційної неморальної політики їхніх попередників. Не важно чи хтось сьогодні захолюється зовнішньою поставою совєтського диктатора Міхаїла Ґорбачова чи ні. Важним є те, що він продовжувач політики поневолення і вже це саме повинно поставити нас, українців на батьківщині і в діяспорі, тобто у країнах вільного світу, у стан повної мобілізації і боротьби за здійснення ідеї поневолених націй, здобуття волі і свободи для своїх народів.

Двадцять вісім років тому Конґрес З'єднаних Стейтів Америки прийняв 17-го червня 1959 року спільну резолюцію, а тодішній президент ген. Двайт Айзенгавер, герой Другої світової війни, підписав її, встановивши третій тиждень в місяці липні Тижнем Поневолених Націй. Від часу підписання цієї резолюції, яка стала законом ч. 86-90, також чергові президенти, які у демократичному процесі керівництва державою мінялися, проголошувала Тиждень Поневолених Націй окремим закликом до американського народу, відзначати, спільно з представниками поневолених народів цю подію, аж до часу коли всі народи світу не користуватимуться повною свободою.

Очевидно зі зміною політики, з тенденцією співпраці ЗСА з комуно-московською імперією, Тиждень Поневолених Націй залишився тільки символічною пригадкою, що всі нації є рівні перед Богом і усім їм належиться свобода, без огляду на те, чи хочуть цього чи ні імперіялістичні держави і сильні світу цього.

Хай, отже Тиждень Поневолених Націй буде для нас, українців на поселеннях, пригадкою, що за свбоду треба активно змагатися, боротися доступними нам засобами, вести роз'яснювальну кампанію серед вільних народів Заходу і тим самим наближати день визволення нашого українського народу.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками, некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і пише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція*.

М. Платковський

ЧИСТКА В СОВЄТСЬКІЙ АРМІЇ

Міністер зовнішніх зносин Західньої Німеччини Ґеншер, відомий із свого прихильного ставлення щодо укладання договорів з СССР, сказав в інтерв'ю до одного німецького часопису, що він мало не вмер зо сміху, коли довідався про вичин німецького юнака, пілота-аматора, який пролетів із Фінляндії територією Совєтського Союзу і приземлився в Москві біля Кремля. Очевидно, Ґорбачову було натомість не до сміху, бо цей випадок свідчив про нездатність совєтської протилетунської оборони, а може і про непорядки в цілій системі совєтських збройних сил.

Відомо, що перший рік німецько-совєтської війни успіхи німців пояснювалися не лище тим, що червоноармійці (особливо т. зв. національні) масово здавалися в полон, а населення привітно зустрічало німецьке військо (ці настрої з уваги на жахливий режим нового окупанта швидко змінилися і перейшли в загальну ненависть до німців), але й тим, що совєтська армія була в жалюгідному стані. Особливо не дописувала техніка. До гармат бракувало набоїв, танки ледве чи посувалися наперед, рушниці носилися на мотузках і тому подібне.

Згідно з різними інформаціями, Горбачов бажав приступити до чистки в армії, але вагався, боячись натрапити на спротив військового командування. Вичин німецького юнака дав йому можливість і привід, щоб розпочати бажану чистку. І якщо ця чистка йому вдасться, то він можливо матиме причину радіти, а значить і сміятися нишком. Але, які вигляди на успіх чистки?

Відомості з СССР говорять про те, що вже пішли у відставку десятки або й сотні генералів й інших військовиків вищих рангів. Але, що станеться, якщо в армії почнуть ставити спротив?

Як виглядає, Ґорбачов спирається у своїх діях на всемогутнє КҐБ. А в совєтській армії мало не кожний другий старшина співпрацює з КҐБ чи просто є аґентом КҐБ. Ці аґенти слідкують за своїми колегами-старшинами, і всі, хто виявляє хоч трохи опозиційних настроїв супроти режиму, попадають „під опіку" КҐБ. Та цим разом, якщо чистка заторкне занадто велике число совєтських старшин, чи не пробудиться серед них почуття професійної солідарности і чи не почнуть вони всі разом бунтуватися проти КҐБ, а значить — і взагалі проти режиму й імперії?

До цього часу (можливо, власне, через стислий „нагляд" з боку КҐБ) в армії не траплялися бунти чи хочби спільні солідарні виступи. Колись за часів Сталіна в армії прийшло до погрому її старшинського складу і багато високих старшин (пригадаймо хоч би долю маршала Тухачевського) було просто знищено. Але часи міняються. Нинішній комуністичний провід не може собі позволити на те, що діялося за Сталіна.

Є відомості, що в совєтській армії панує неспокій, а може і відверте незадоволення політикою режиму, політикою комуністичного проводу. Це в першу чергу торкається тих вояків, які вже роками провадять безглузду війну в Афганістані, при чому кінця цієї війни аж ніяк не видно. Те саме можна твердити і про якийсь мільйон вояків, які стоять на китайському кордоні з тим почуттям, що от-от може прийде наказ наступати на китайську територію. Всі ці вояки знають, що в Совєтському Союзі „щось" діється в зв'язку з реформами Ґорбачова. Вони віддалені від своїх рідних місцевостей і від своїх родин. Але їх не можуть не хвилювати різні чутки про те, що приходить в серці країни до якихось змін, в яких вони безпосередньої участи брати не можуть. А що буде, наколи ці реформи і ці зміни підуть в некорисному для їх родин, для їх близьких напрямку?

Якщо нинішня чистка в армії потягне за собою більшу негативну поставу армії, то ця чистка може принести дуже небезпечні для комуністичного проводу наслідки. А тоді Ґорбачову буде знову не до сміху.

Дора Рак

ЖЕРТВИ, ЩО ЇХ НЕ РЕЄСТРУЮТЬ

Безплідні поля, почорнілі дерева, затруєна вода і повітря, незчисленне число поражених радіоктивністю, що померли страшною несподіваною смертю, і тих, що на неї ждуть безпорадно: завмерлі міста Прип'ять і Чорнобиль та довколишні села, забетонований реактор число 4, де все ще догоряє нуклеарне паливо, — це заповіт і спадщина чорнобильської трагедії із 26-го квітня 1986 року.

Тож не дивно, що „Чорнобиль" став символом нуклеарної небезпеки і не сходить із сторін світової преси. Науковці стараються прослідити причини нуклеарного вибуху, який закляснфіковано як „найстрашніший світовий комерційний нуклеарний випадок". Для цього вони — науковці — користають із докладного звіту уряду до Міжнародної Агенції Атомової Енерґії, і намагаються предвидіти, як запобігти майбутнім катастрофам. Лікарі знову ж перевіряють методи лікування потерпілих від радіяції, експериментують новими засобами і слідкують за наслідками на довшу мету, що майже певно протягнуться у наступне — 21-ше століття. Репортери світових пресових агенцій із професійної, а може й людської цікавости, стараються довідатися на місці, як потерпіло населення, та поволі розкривають таємниці перших годин і перших днів катастрофи після вибуху, і пишуть про безприкладне геройство пожежників, і тих, що рятували людей, та тих, що реєстрували на місці події і утривалювали їх на фільмовій тасьмі.

Довколишня понад 18-милева зона все ще насичена радіяцією, небезпечною для будь-якого життя. Але у чорнобильській станції два реактори продукують електричну енергію, а робітники працюють на скорочений час по 15 днів, — а 15 днів відпочинку у Києві за подвійною, або й потрійною заробітною платнею. Економічні втрати спричинені катастрофою в Україні, Білорусії й інших країнах сягають мільйонів і досі справа відшкодування не розв'язана, бо у міжнародному праві немає постанов, що нормували б такі катаклізми і питання, хто і до якої міри відповідає за школи, спричинені немов би через „віс майор".

Цікаві репортажі у „Ню Йорк Таймсі" пера Феліситі Беррінджер (22-го і 24-го червня), або вістки агенції Ройтерса і Асошіейтед Пресс (також з червня) приносять нові деталі подій і подають доволі докладні інформації про долю 135,000 чорнобильських виселенців, з нового робітничого міста Прип'ять де жило 50 тисяч населення, із старого містечка Чорнобиль над Прип'яттю, та з евакуованих 179-ти сіл і осель у загроженій зоні. Для переселенців збудовано 52 нові оселі в Україні і 7,500 одно — і дво-родинних домів в околиці Києва, а в самому Києві віддано для їх вжитку 8,500 мешкань. Інших переселено у Чернігів або перевезено до інших електричних станцій. Три тисячі осіб, що працюють в Чорнобильській станції, доїжджають із тимчасової нової оселі Зелений Мис, що є поза 18-милевою зоною. Деякі села після відчищення із радіяції будуть наново заселені, але є й такі, що їх не можна буде відчистити.

На мапі України з'являться (на пам'ятку про Чорнобиль) нові назви сіл і містечок, як от село Колонщина або нове місто Славутич, 35 миль на схід від нуклеарної станції збудоване для її робітників.

Наслідки катастрофи відчули европейські країни аж до скандинавської півночі, де треба було знищити стада оленів, і аж на південь до соняшної Італії, де радіяцією отруєна була городина і садовина, а посередньо — і до Африки й Азії. Виявилось, що несовісні продуценти (або їх уряди?) висилали затруєні продукти (з радіяцією поверх 300 бекерел), наприклад, спорошковане молоко, — з Німеччини до Єгипту, а з Польщі — до Бенглядеш, розташованого, — як то кажуть, — „за сімома морями і 13-ма річками", а може все це висилалось і до інших країн „третього світу".

Про трагічну річницю пам'ятала українська еміґрація у цілому світі, відзначуючи дату 26-го квітня, 1986 року, панахидами, сумними імпрезами, громадськими зборами, окремими резолюціями, або влаштовуючи меморіяльні походи.

У стейті Ню Джерзі спеціяльну увагу присвячено цій сумній річниці в часі Українського стейтового фестивалю в Ґарден Артс Сентер, 13-го червня, 1987 року, перед багатотисячною публікою. І так, відкриваючи пополудневий концерт, Рома Миськів, голова фестивального комітету, приділила окрему увагу жертвам чорнобильської катастрофи, а у програмі балет-ісценізація під назвою „Боротьба за свободу", хореографії Роми Прийми-Богачевської, був присвячений жертвам Чорнобилю. Окрема брошурка інформувала про хронологію подій від дня 26-го квітня, 1986 року, а у секції виставок спеціяльна афіша-коляж „Чорнобиль — після року" ілюстрував чорнобильську подію. Проклямація губернатора Кейна з нагоди фестивалю включала точку про першу річницю Чорнобилю.

Була також нагода пригадати американським мешканцям стейту про цю річницю. На стейтовій конвенції Американської Асоціяції університетських жінок (AAUW) у Даґлес коледжі Ню Брансвік у травні 1987 року, повторено резолюцію в справі Чорнобиля, яку збори прийняли одноголосно і текст її переслали до Президента ЗСА, до Об'єднаних Націй і до стейтових конґресменів. (Оригінальна резолюція була внесена на конвенції тієї ж організації рік перед тим, в травні 1986 року, отже - коротко після катастрофи, — як одна із перших у ЗСА).

Найменше знаємо ми, як переживає цю катастрофу нарід України, бо скупі вістки привозять туристи і новіші еміґранти, а репортажі чужинних пресових агенцій, хоч і як вибагливо ілюстровані, не в силі збагнути глибини трагедії, що її переживає і переживатиме українське населення. Принагідно, із розмови з українським членом совєтської делегації, що гостювала в Ню Джерзі, можна було схопити розмір наслідків катастрофи. „Затруєна земля, рістня, вода, а люди, яких захопив невидний, безвонний газ, поволі помирають, та ніхто їх не реєструє у статистику, як жертви радіяції", — розповів українець з-над Прип'яті.

Тисячі безборонних, безвинних жертв в Україні і в сусідніх країнах платитимуть своїм здоров'ям і життям на протязі довгих десятиліть за цю найбільшу нуклеарну катастрофу, що стала осторогою для цілого світу перед небезпекою все ще нескорених сил природи і людського каригідного недбальства — символом якої став український Чорнобиль.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧОМУ НЕ ПІЗНІ „ДЖАНИ"?

Прочитавши критику „українських пізних Іванів" популярної і влучної О-КА, користаю з універсального права, прийнятого й проголошуваного батьком УН Союзом, УАКРадою і, сподіваюся, „Свободою", — демократично не погоджуватися. Якщо кривду нам завдають наші воріженьки, то ми до такого явища привикли, але читати такі закиди у своїй газеті?

Ми не „пізніші Івани" від німців, американців, англійців і, можу твердити, що кращі за всіх.

Німці видумали приповідку „вишукані панове завжди спізняються", і хто ще не забув воєнного часу, той знає, що наші „пізні Івани" йшли до німецьких урядів годинами наперед, а німецькі „точні Ганси" спізнялися дуже часто на цілі дні приходити до бюра полагоджувати справи. І чи хтось знайшов „пізного Івана", коли продавали в крамницях цукор чи треба було дістатися до поїзду?

Американський експерт етикети Меннерс пише, що на запрошення на обід треба прийти не менше, ні більше, а вісім хвилин пізніше, щоб господиня мала час подати до столу свіжо зварену картоплю. (Кожна добра господиня знає, що найбільше клопоту справляє варення для гостей нашої „національної" бараболі, бо вона дуже скоро стигне).

Американці залюбки спізняються, особливо перед і після вікендів. Форд і інші компанії, які працюють на конвеєрі, мусіли придумати „ударні робочі бригади" з студентів та інших добровольців, щоб заступати отих американських „пізних Джанів". А чи президент Форд не спізнявся, бо завжди десь зашпортався чи попав у іншу персональну халепу? В Америці точна тільки телевізія і то з вийнятками. Ніколи не знати, коли почнеться навіть гра футболу чи бейзболу — національних святощів американського народу, — бо як почнуть представляти, показувати й випитувати поодиноких гравців, то відхочеться чекати на саму гру, яку завжди спізнюють, щоб показати рекляму.

Наш народ навпаки, точний як тільки Богом створене єство може бути точне. Одначе, він розумно точний, бо Господь ще дав людині розум і свобідну волю. Під час жнив він вставав точно, щоб виїхати на поле ще за роси чи доброї погоди; на поселеннях він найточніше приходив до праці — так вимагав його інтерес, одначе він завжди пам'ятав: „не спішися там, де б'ють", так теж вимагав його інтерес. Чи не тому ворожі психологи неправильно пришили йому ярлик „пізного Івана"? Дехто з наших пішов їхнім слідом, мабуть, через національні імпрези.

Цю облудність легко збити. По-перше, звичайно наші академії такі довгі, що на них спізнитися не можна, навіть, якщо б хтось мав такий намір. По-друге, тому люди приходять пізніше, точно не знаючи, коли академія скінчиться, а організатори академії не починають скоріше, бо не знають, коли люди прийдуть — це щось в роді спортового матчу — ніхто не знає, хто виграє. А ось на Українському Дні в Торонто, де всі знають, що концерт почнеться о годині 8-ій, то всі місця вже зайняті о годині 7-ій. Один раз я прийшов на Свято державности аж 15 хвилин заскоро, щоб купити квиток, а заки дістався до каси, половина програми пройшла, бо почали її на час. І чи добре так карати за точність? Могли б були почекати. Тепер хоч купуй квитки два тижні наперед, що в нашому віці вже не так безпечно!

А це, що гуцул, прийшов на станцію, як саме відходив поїзд, і на злобну ремарку чужого урядовця, що він спізнився одну хвилину, спокійно відповів, що він прийшов 24 години заскоро, — це не жарт, це правда. А в нашому віці техніки навіть не знати на скільки спізниться і чи взагалі відлетить літак, а ще гірше, коли він кружляє над летовищем і не знати, на скільки спізниться і, найважливіше, на як довго йому стане бензини. А наші люди й з тим якось дають собі раду.

Ро - Ко

Торонто, Онт.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС поінформувало про зміст інтерв'ю, яке дав кореспондентові журналу „Новоє Время" представник міністерства закордонних справ СССР Борис Пядишев. Він позитивно оцінив заходи Адміністрації президента Роналда Регена, щоб Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй прийняла однозгідну резолюцію про припинення війни між Іраном і Іраком, але рівночасно підкреслив, що ці заходи можуть бути неефектовні у зв'язку з наростанням американської військової присутности в Середземному морі і в районі Перської затоки. „Мала помилка, мала іскра і навіть найменший зудар американської військової фльоти з такою ж фльотою Ірану, можуть розпалити великий вогонь, який охопить багато країн на Близькому Сході". — заявляє Пядишев в інтерв'ю. При тому він закликав усі країни вивести свої військові кораблі з району дій війни, крім, очевидно, кораблів, які належать країнам положеним над Перською затокою. Він також зайняв становище до свідчення підполковника Олівера Норта в конґресовій комісії, кажучи, що йому, мовляв, не зрозуміло, як міг невідомий досі полковник встановляти політику країни і робити багато важливих потягнень на свою руку.

Едвард Жарський

ПАМ'ЯТІ ПІОНЕРІВ

І.

Сучасне покоління спортсменів ледве чи може уявити собі, в яких невідрадних умовах зароджувалося спортивне життя їхніх дідів та прадідів у Києві чи Львові. Назагал це був час повної інертности та дуже малого заінтересування спортом, фізичним вихованням, фізичною культурою. У завзятій боротьбі за свої національні права з крайньо шовіністично наставленими поляками чи москалями, які не перебирали в засобах, щоб тільки знищити українців — всі ці справи сходять на другий плян. Відкриття німця Шлімана в Олімпії, палкі дискусії в Західній Европі про відновлення олімпійських ігрищ, масовий розвиток сокільського руху в Чехії і тим подібні прояви — не знаходять ще найменшого відгомону серед нашого громадянства по обох боках Збруча. Тільки одиниці цікавилися цими справами.

У Києві д-р Гарнич-Гарницький піклується дужанням у Київському Клюбі Атлетів, д-р А. Анохін — руханкою в обмеженому колі, а в Одесі д-р І. Луценко. Як лікарі, вони розуміють вагу фізичного виховання і спорту в житті молоді, але всі їхні заходи в пропаґанді нових — на тодішні часи — ідей натрапляють на поважний мур спротиву.

Не в кращих умовинах була і Західня Україна. І тут підвалини під розвиток фізичної культури і спорту заклали одиниці. Цими першими піонерами на цьому полі були Василь Нагірний (1847-1921) та Іван Боберський (1873-1947). 140 річниця народження першого чи 40 річниця смерти другого припадає саме на цей рік.

В. Нагірний, за фахом інженер-архітект, — політехнічні студії закінчив у Цюріху, Швайцарія. Після закінчення студій кілька років працював у Швайцарії й пильно приглядався до тамошнього суспільного життя. В 1882 році вернувся до Львова й свій вільний від фахових зайнять час безінтересовно присвятив громадській праці.

Головну увагу звертав на економічне відродження українських міст, які всеціло були опановані поляками, жидами, німцями, вірменами й ін. За його почином постають у Львові — й по інших містах Галичини — споживча спілка „Народна Торгівля" (1883 р), першим директором якої він був. Він заснував і асекураційне т-во „Дністер", ремісниче т-во „Зоря", Ремісничу бурсу, Спілку жіночої праці „Труд" і ін.

Після успіхів на економічному полі він звертає увагу й на тіловиховні справи, які — як це спостерігав під час побуту у Швайцарії — відігравали важливу ролю в житті швайцарського народу. Ще досьогодні живий серед них культ легендарного героя Вільгельма Телля, а з ним і особливий культ стрілецького спорту. У 1932 році швайцарці відзначили 100-річчя гімнастичного руху з участю 150,000 руховичок і руховиків; із давніх літ розвивались тут альпіністика, туристика, лещетарство й інші спорти. Чому не спопуляризувати ці здоровельні благодаті і серед українських мас? Поляки вже від 1867 року (декілька років після невдалого повстання 1863 року) мали у Львові своє гімнастичне суспільно-виховне товариство „Сокул", засноване за зразком чеського „Сокола" 1862 року М. Тиршом. Постало воно в період чеського національного відродження, ідеї якого сприяли швидкому розростові товариства; всенародні загальночеські здвиги „Сокола" відограли велику ролю в розбудженні національної свідомости чехів. Зорганізувати подібне товариство у Галичині стало головним завданням В. Нагірного. До помочі стає йому ентузіяст справи Володимир Лаврівський (1950-1934). Хоч статут товариства „Сокіл" був готовий ще в 1887 році, проте затверджено його аж у 1894. Цю затримку спричинили польські шовіністичні кола, які робили всі можливі й неможливі заходи, щоб не допустити до створення товариства. Вони були свідомі того, що український „Сокіл" стане заборолом для їхньої експансії. І в цьому не помилились.

11-го лютого 1894 року постає у Львові перше сокільське гніздо з В. Нагірним як головою (до 1900 р.) і В. Лаврівським, справником. Не зважаючи на початковий запал молоді, згодом розгін остигає за браком кваліфікованих сил та в наслідок браку моральної підтримки широких кіл українського громадянства. Публічними руханковими чи спортивними виступами цікавиться лише горстка ентузіястів та найближча рідня. Для інших це „непотрібні" речі; інша справа, в неділю, зимою — для „фасону" — поковзатися на льоду (в минулому сторіччі, коли через Львів перепливала Полтва, то по її замерзлих крижинах, а як її закрито, то на ставах при Полчинській вулиці, а коли і їх засипано, то на став „Світезь" чи „Залізній воді") або заграти в „кічку"...

І ось у цьому зневіреному гурті в 1900 році з'являється Іван Боберський. Уже сама його поява звернула на себе увагу: взимку він, гімназіяльний професор, ходив без хутра й капелюха, літом бігав разом з молоддю навпростець (крос) по т. зв. Кайзервальді (горбки на передмісті Львова). Не дивно, що швидко стає божищем молоді, провідником, що вказував новий шлях молодому поколінню.

І. Боберський, учитель німецької мови й руханки у львівській гімназії, університетські студії відбував у Відні й Ґраці. Після їх закінчення подорожував по Европі з метою вивчення нових методів фізичного виховання, що то після використовував як один з важливих засобів до пробудження національної свідомости українських мас.

Щоб виповнити недостачу інструкторів гімнастики, організовує навчальну групу, згуртовану в учительському гуртку при „Соколі-Батьку" у Львові. Виринає потреба створити нову руханкову й спортивну термінологію. Правда, деякі терміни існували ще з козацької доби, але їх було обмаль. Він не творить штучної термінології, механічно перекладаючи її українською мовою з інших мов, а старанно шукає окреслення для цілком нових для нашої мови досі невідомих понять, намагаючись зберегти всі прикмети нашої мови. Це ж він створив такі новотвори як копаний м'яч, сітківка, лещетарство, булавка, стусан і т. п., що звучали тоді може й дещо дивно для непризвичаєного до таких слів вуха, але сьогодні вони дістали собі право горожанства.

(Продовження буде)

Ієрархія...

(Закінчення зі стор. 1)

тя. Це повинні вживати всі комітети Тисячоліття і парафії у своїх офіційних друках-письмах, церковних хоругвах, декораціях, публікаціях, пам'яткових відзнаках та під час історичних святкувань Тисячоліття.
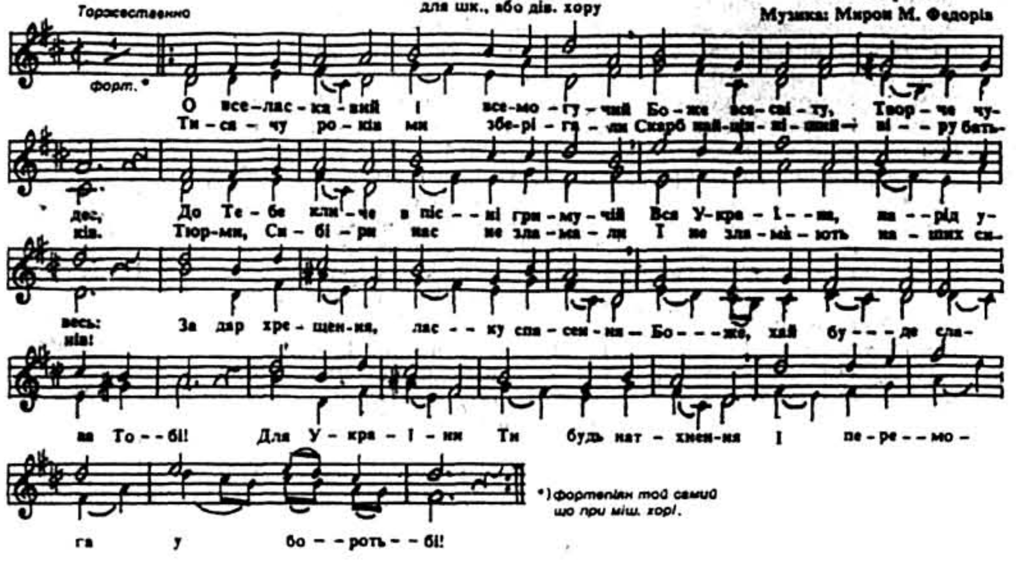
Ієрархія доручає, щоб гимн для відзначення Тисячоліття вивчали усі церковні та світські хори, товариства і українські організації. Це повинно стати піснею кожної неділі після Божественної Літургії, а також під час інших нагод у зв'язку із відзначуванням Тисячоліття.

Президія Синоду Ієрархії Української Католицької Церкви сподівається, що схвалена офіційна відзнака і гимн крім того, що свідчитиме про єдність віри в Ісуса Христа, також об'єднає у всьому світі українців католиків, коли вони святкуватимуть Тисячоліття Християнства в Ураїні в 1988 році.

ГИМН
на 1000-ліття
Хрещення Руси-України

для шк., або дів. хору

Слова: Зореслав
Музика: Мирон М. Федорів

Зореслав

ГИМН
на святкування тисячоліття
християнства Руси-України

О вселаскавий і всемогучий
Боже всесвіту, Творче чудес,
До Тебе кличе в пісні гримучій
Вся Україна, нарід увесь:

За дар хрещення, ласку спасення —
Боже, хай буде слава Тобі!
Для України Ти будь натхнення
І перемога у боротьбі!

Тисячу років ми зберігали
Скарб найцінніший — віру батьків.
Тюрми, Сибіри нас не зламали
І не зламають наших синів!

За дар хрещення, ласку спасення —
Боже, хай буде слава Тобі!
Для України Ти будь натхнення
І перемога у боротьбі!

Посвятили...

(Закінчення зі стор. 1)

Під час посвячення площі під пам'ятник Тарасові Шевченкові у Трою

ською мовою, Дмитро Хорват — українською мовою. Посвячення площі довершили о. В. Пашко, о. І. Куліш і о. О. Богун-Кенез, сослужили о. митрат В. Андрушків і о. декан Т. Гуманицький. Співав хор парафії св. Миколая під керівництвом мгр Анни Базар.

Священики посипали на площу землю з Могили Тараса Шевченка в Каневі. Член Міської Ради Джан Беррі повідомив про резолюцію Міської Ради у справі площі і пам'ятника. Посадник Трою Роберт Конвей у гарному слові сказав, що „дух Шевченка є з нами тут сьогодні".

Директор адміністрації С. Дворський підкреслив, що „Трой ушановує сьогодні Шевченка й українців, що мають чим пишатися". Хор проспівав „Заповіт" Шевченка, а студентка Леся Боднар прочитала „Заповіт" англійською мовою. Представники Міської Ради перші зрушили землю на посвяченій площі. Голова Комітету В. Боднар подякував усім і запросив на концерт до Українського Дому. Було на урочистості біля 500 осіб.

Здвигнення пам'ятника і урочисте посвячення його Комітет ім. Тараса Шевченка плянує на 1988 рік, достосувавши його з присвятою до 1000-ліття Християнства в Україні-Русі.

Іван Дурбак

СУА — північного Ню Йорку

У неділю, 14-го червня ц. р., в залі української католицької школи при церкві св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й., відбувся з'їзд Округи СУА Північного Ню Йорку.

На з'їзд прибули членки, делеґатки і гості з Баффало, Рочестеру і Сиракюз, де 68-ий Відділ СУА був господарем цього з'їзду. Головну управу репрезентувала заступниця голови Союзу Українок Америки Лідія Гладка.

З'їзд розпочато внесенням прапору 49-го Відділу СУА Баффало, а опісля молоді членки 120-го Відділу з Рочестеру, сестри Ліда і Зіна Джус, відспівали гимн СУА.

Наради відкрила голова Окружної управи північного Ню Йорку, Марія Крамарчук, відтак наради вела Лідія Стасюк, голова 49-го Відділу; секретарювали Надя Трач, Відділ 46-ий, і Ліда Джус, Відділ 120-ий. Після кількох годин нарад відбувся спільний обід, на якому були присутні священики місцевої церкви св. Івана Христетеля, о. митрат Василь Середович, парох о. Юрій Лукачик і сотрудник о. Іван Кащак, як також запрошені місцеві гості. Отець Юрій Лукачик розпочав гостину молитвою, а опісля в короткому зверненні до Союзянок, підкреслив важливість праці зорганізованої української жінки в родині, громаді і державі.

В часі обіду представниця Головної управи СУА Лідія Гладка в промові, зясувала працю СУА та становище нашої Організації в громаді. Під кінець обіду виступив хор „Калина", зорганізований при православній церкві св. Апостола Луки у Сиракюзах, захоплюючи усіх присутніх своїм милозвучним співом. Обід закінчив молитвою сотрудник о. Іван Кащак.

Відтак продовжувано наради, на яких перевибрано провід Окружної управи з малими змінами. Марія Крамарчук погодилась прийняти головство Окружної управи ще на одну каденцію. Знову промовляла представниця Головної управи Лідія Гладка, а присутні зверталися до неї з запитами, на які представниця подавала дуже цінні інформації.

В часі з'їзду переведено льосування трипільської вази, виконання Фалини Войтович, а дохід призначено на потреби Окружної управи. Після закінчення з'їзду присутні ще гуторили у приязній атмосфері, щоб незабаром, сповнені новими плянами і ідеями, роз'їхатись домів.

Фалина Войтович

Загальні збори Інституту Дослідів Волині і Товариства „Волинь"

Хоча волиняни у Вінніпеґу, згуртовані в Інституті Дослідів Волині і в Т-ві „Волинь", працюють безперервно, то загальні збори цих організацій, згідно з статутом, відбуваються щокілька років.

Цього року збори відбулися в неділю 26-го квітня ц.р., в залі Народного Дому в Вінніпеґу. Збори вікрив голова ІДВ д-р Сергій Радчук. Після молитви, яку провів прот. А. Татаренко, зібрані вшанували хвилиною мовчанки тих своїх членів, які в міжчасі відійшли до вічности.

Предсідником зборів було вибрано прот. д-ра С. Ярмуся, — він голова Президії Української Православної Церкви в Канаді та професор Богословського факультету Колеґії св. Андрея в Вінніпеґу, — на секретаря зборів було вибрано Надію Шаварську.

Секретар попередніх зборів Іван Похильчук прочитав протокол зборів минулих, який був одноголосно прийнятий. По тому слідувало звітування: за працю ІДВ звітував його голова д-р С. Радчук; за працю Т-ва „Волинь" — голова інж. Іл. Онуфрійчук; Ніна Лугова, скарбник обох згаданих організацій, звітувала за стан каси, а по тому звітував голова ревізійної комісії — редактор Михайло Подворняк. По короткій дискусії над звітами обом уступаючим управам збори висловили сердечну подяку і вотум довір'я.

Читання протоколу попередніх зборів, а також читання теперішніх звітів виявили для присутніх дуже гарну картину праці як Інституту Дослідів Волині, а також Т-ва „Волинь" у Вінніпеґу. Найбільш відрадною і подиву гідною є їхня видавнича діяльність. Між виложеними на показ усіма виданнями, ми мали велику приємність бачити останнє їхнє видання, а це велика праця Олександра Семмо „Хроніка", що позначена числом 57. Отже, наші волиняни у своїй великій видавничій праці переступили порядкове число 57! А між тими виданнями є праці, які не посоромили б найкращих наших наукових та видавничих інституцій.

Очевидна річ, що ставши віч-на-віч з таким успішним станом речей, декому з управи наших волинських організацій треба було висловити особливу подяку за їхню працю, про яку ми довідалися на зборах із звітів. Подяку висловлено д-ру С. Радчукові за довголітню працю голови ІДВ, за організацію Т-ва „Волинь" в Англії та за репрезентацію наших волинських організацій поміж нашими людьми на чужині. Велику подяку і признання заслужив о. д-р С. Ярмусь за постійну допомогу в виданні книжок ІДВ і Т-ва „Волинь", за добрі поради, за кожночасну його присутність на всіх волинських імпрезах і нарадах управи.

Подяку висловлено і редакторові М. Подворнякові за редаґування таких праць, як „Стара Волинь і Волинське Полісся" в двох томах, за редаґування „Літопису Волині", „Хроніки" та інших видань волинян.

Бухгальтерія і протоколи всіх нарад згаданих волинських організацій виконує Ніна Лугова, яка також є скарбником ІДВ і Т-ва „Волинь". Вона пильно дбає про вірні записи прибутків і видатків каси, а тому ревізійна комісія в своєму звіті ясно підкреслила пильність і щиру працю свого скарбника, за що їй належиться сердечна подяка.

Але найбільша подяка і признання за працю двох цих волинських організацій належить їхньому довголітньому секретареві і адміністраторові інж. Іллі Онуфрійчукові. Увесь тягар кореспонденції, полагоджування всіх замовлень на книжки, влаштування всіх зборів, відвідування хворих членів, піклування про те, щоб реклямувати видання волинян у пресі й багато чогось іншого, що входить в обсяг праці волинян, все це лежить на раменах інж. Іл. Онуфрійчука, за що всі члени обох організацій йому щиро і глибоко вдячні.

Є й інші особи, що заслуговують признання і вдячности за їхній вклад у великий культурний дорібок волинян у Вінніпеґу, але на це тут не вистачає місця, щоб усіх згадати.

На чергову каденцію обрано такий склад управ: Інститут Дослідів Волині: д-р С. Радчук — голова; о. о. д-р С. Ярмусь — заступник голови; інж. Ілля Онуфрійчук — секретар-адміністратор; Ніна Лугова — скарбник; Михайло Подворняк — редактор „Літопису Волині". Товариство — „Волинь": Інж. Ілля Онуфрійчук — голова; Іван Похильчук — заступник голови; Ніна Лугова — скарбник-секретар; Надія Шаварська й Амброзій Боднарчук, члени. Редакційна колеґія: д-р Юрій Мулик-Луцик, д-р С. Радчук, інж. І. Онуфрійчук, ред. М. Подворняк, о. д-р С. Ярмусь, проф. І. Тарнавецька, митрофорний протоєрей о. С. Кіцюк і Н. Лугова. Ревізійна комісія: о. д-р С. Ярмусь, ред. М. Подворняк і С. Кушнір.

За останній час було зорганізовано Товариство „Волинь" у Великій Британії. Це приємне явище; треба організувати й ще більше товариств, бо перед нами усіма ще так багато праці. У Вінніпеґу тепер друкуються такі праці: „Етимологічно-семантичний словник української мови" т. 3, „Літопис Волині" ч. 15, а в процесі ідейного зародження й оформлення є видання Альбому-Каталогу важливих світлин, кореспонденції та світлин-обкладин усіх видань ІДВ і Т-ва у Вінніпеґу.

На зборах волинян у Вінніпеґу панувала братня атмосфера; збори закінчилися смачною перекускою з кавою та солодощами, що її влаштувало наше волинське жіноцтво, якому також належиться щира і сердечна подяка.

Н. Н.

ПОМИЛКИ ПІЛОТІВ У ПОЛЕТАХ повітряної лінії Делта в останніх тижнях спонукали Федеральне Управління летунства розпочати спеціяльне слідство, зосереджуючись в першу чергу на вишколенні пілотів.

З ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ повідомляють, що Уряд ЗСА шукає негайного вияснення від Пакістану, чому пакістанський підприємець наявно, а заразом нелегально старався придбати в ЗСА речовини для виробу нуклеарної зброї.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ повідомляє, що торговельний дефіцит країни зріс до 14.4 біл. дол. в травні і це становить найвищий досі рівень. Витворилася ця ситуація у наслідок більшого імпорту нафти.

Гуманістичні кола в Ню Джерзі і українська громада

В розмові з Тімоти Кристом, головою нюджерзької Комісії для гуманістики, на річному прийнятті в Прінстон. Стоять (зліва): д-р Т. Крист, д-р Міля Салязар Бруен (Ессекс — коледж), д-р Володимир Стойко і д-р Іван Головінський.

Фото: Дора Рак

(Дора Рак). — Раз у рік Комітет гуманістики в Ню Джерзі влаштовує виставне прийняття з участю своїх дійсних і асоційованих членів та запрошених гостей, в основному — університетських професорів із департаментів гуманістичних наук та прихильників тих же дисциплін. Окрему групу творять гості із корпорацій і фундацій, які фінансово піддержують проєкти Комітету, або ті, яких треба зацікавити гуманістичними проєктами.

Із запрошених українських гостей були присутні професори Іван Головінський і Володимир Стойко. Вони обидва якраз заінтересовані тим гуманістичним осередком стейту, бо приготовляється проєкт стейтової наукової конференції, гуманістичної змістом, для відзначення тисячоліття християнства в Україні, з ініціятиви стейтового Комітету тисячоліття, головою якого є д-р Іван Головінський. Пороблено заходи, щоб цю конференцію фінансував саме нюджерзький Комітет гуманістики федеральною субсидією, т. зв. „ґрентом", що дасть змогу добре підготовити проєкт, спроваджуючи европейських науковців і запрошуючи чужинців — спеців по темі, а також, і це може найголовніше, випровадити релігійно-церковну складну тематику і проблематику Східньої Европи у правильному насвітленні в американські наукові кола. Директором проєкту є проф. Тарас Гунчак із Ратґерського університету, а одним із панелістів — д-р Володимир Стойко.

Завданням комітетів гуманістики, що діють на підставі федерального закону і є у кожному стейті під назвою „рад" або „комітетів" гуманістики (Souncil or Committee for the Humanities), є приділювати „ґренти" на гуманістичні проєкти на терені свого стейту, а це: конференції, семінари, публікації, радіові програми, документальні фільми і т.п. Фонди для стейтових комітетів розділюються пропорційно із федеральних фондів, ухвалених Конґресом, — крайовою аґенцією у Вашінґтоні: National Endowment for the Humanities (NEH). Цю установу (як і подібну для попирання мистецтва — NEA) Конґрес створив Актом із 1965 року для поширення гуманістичних наук серед американської суспільности, оцінюючи вартість гуманістики, що не лише дає знання, але й розвиває інтелект і збагачує духове життя людини і її гуманність (німецька назва — Geistes Wissenschaft). В Ню Джерзі фондами заряджує Комітет, складений із 24-ох членів, у тому шість назначені губернатором, а решта вибрані з академічних кіл і громадського сектору. На протязі 15-ти літ нюджерзький Комітет розділив поверх три мільйони долярів: українська громада стейту дістала у 1981 році десятитисячний „ґрент" на етнічну конференцію.

• • •

Цьогорічне прийняття відбулось у дні 11-го червня ц.р., в Скантікон / Прінстон з участю двох сотень гостей. Почесним гостем був губернатор стейту Томас Г. Кейн, сам історик-едукатор і переконаний гуманіст. За заслуги для піддержки студій гуманістичних наук і шкільництва взагалі у стейті, Комітет на цьому особливому вечорі відзначив губернатора Т. Кейна Грамотою імени Джона Вітерспуна (1723-1794), що її Комітет саме встановив і вперше надав в пам'ять визначного громадянина стейту — першого президента Прінстонського університету і сиґнатора Декляраціі Незалежности.

Церемонію надання Грамоти перевів голова Комітету д-р Тім Крист (віцепрезидент Пруденшіал), підкреслюючи заслуги губернатора для студій гуманістичних дисциплін і його заходи для уліпшення шкільництва у стейті.

Цього вечора також започатковано інтернаціональний гуманістичний проєкт ЗСА темою якого є англійський романтизм і відзначування одного із перших поетів-романтиків — Віліяма Вордсворта (1770-1850). Тож атракцією вечора був виступ проф. Джонатана Вордсворта, нащадка поета, якого запросив Ратґерський університет за гостя-лектора на час від 1987 до 1988 року з нагоди крайового вшановування Віліяма Вордсворта. У зв'язку з тим заплянувано в ЗСА серію викладів, конференцій, поетичних вечорів та мандрівну музейну виставку. Все це приготовляють гуманісти для шкіл і загальної публіки, а спонзорує і фінансує проєкти NEH і його стейтові комітети.

В нюджерзькому Комітеті є активною від 1981 року мґр Д. Рак, а у Вашінґтоні в NEH заанґажована д-р Марта Хом'як-Богачевська.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЯН БАН, (Іван Булавенець), член УНС Відд. 367-го Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й., помер 11-го червня 1987 року. Нар. 12-го лютого 1905 року в Піло, Калуш, Зах. Україна. Залишив у смутку сина і дочку, п'ять внуків і двох правнуків, двох племінників і племінницю. Похорон відбувся 15-го червня 1987 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Попович, секр.

ПЕТРО СТОЙКО, член УНС Відд. 353-го Т-ва „Запорозька Січ" в Ню Бранcвік, Н.Дж., помер 10-го травня 1987 року на 91-му році життя. Народився в Західній Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку сина Володимира, невістку Мирославу і двох внуків. Похорон відбувся 13-го травня 1987 року на цвинтарі св. Петра в Ню Бранcвіку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Осип Рінник, секр.

МАРІЯ ҐАНС, член УНС Відд 38-го ім. св. Миколая в Авбирн, Н.Й. померла 22-го червня 1987 року на 77-му році життя. Нар. 24-го лютого 1910 року в Авбирн, Н.Й. Членом УНС стала 1957 року. Залишила у смутку мужа Івана. Похорон відбувся 24-го червня 1987 року на цвинтарі св. Йосифа в Авбирн, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ВАРВАРА І. КАНІШ, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сити, Па., померла 17-го червня 1987 року на 50-му році життя. Нар. 9-го червня 1938 року у Форд Ситі, Па. Членом УНС стала 1960 року. Залишила у смутку мужа Павла, дві дочки Діяну і Дебру і сина Павла мол. Похорон відбувся 20-го червня 1987 року на цвинтарі Пресвятої Тройці у Форд Ситі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

ІЛЛЯ ШКІЛЬНИК, член УНС Відд. 407-го в Торонто, Канада, помер 10-го січня 1987 року на 82-му році життя. Нар. 1905 року в Україні. Залишив у смутку братову Марію Шкільник і багато племінників і племінниць в Канаді, ЗСА і Польщі. Похорон відбувся на Йорк Семетері у Віллоудейл, Онтаріо, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

АННА ІВАНИШ, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 16-го червня 1987 року на 69-му році життя. Залишила у смутку мужа Адама, дочку Патрисю з мужем Йосифом, внуків Христину, Лізу і Йосифа. Похорон відбувся 25-го червня 1987 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

ІВАН КІШЕНЮК, член УНС Відд. 170-го Т-ва „Українська Січ" вДжерзі Сити, Н.Дж., помер 2-го червня 987 року на 66-му році життя. Нар. 1921 року в повіті Дрогобич, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив брата і сестру в Европі. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Імени в Джерзі Сиrі, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Володимир Білик, секр.

МИХАЙЛО ЦІНЦІРУК, член УНС Відд. 239-го ім. св. Юрія у Філядельфії, Па., помер на 70-му році життя. Нар. 1917 року в Україні. Членом УНС став 1956 року. Залишив у смутку сина Миколу з дружиною Тересою і внука Миколу Молодшого. Похорон відбувся 15-го червня 1987 року на цвинтарі Пречистої Діви Марії на Факс Чейзі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Винницький, секр.

МАРІЯ МИСЮК, член УНС Відд. 5-го ім. св. Миколая в Асторії, Н.Й., померла 19-го травня 1987 року на 68-му році життя. Нар. 17-го березня 1919 року в Делятині, Україна. Членом УНС стала 1975 року. Залишила у смутку синів Василя і Володимира, 6 внуків і двох правнуків. Похорон відбувся 23-го травня 1987 року на цвинтарі Пайнловн Меморіял в Пайнловн, Л.І., Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Климишин, секр.

МИХАЙЛО КОРОЛЬ, член УНС Відд. 316-го Т-ва Укр. Нар. Дім" в Рочестері, Н.Й., помер 15-го червня 1987 року на 67-му році життя. Нар. 1919 року в Сяноці, Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Ґертруду, дочку Варвару і сина Івана. Похорон відбувся 17-го червня 1987 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа